

det 14de Aar eller endog med det 13de, ubetinget er at foretrække for den forøgede Tid, der nu er foreslaaet, men det er naturligtvis en Selvfølge, at det i Dvrigt maa staa Staten frit for at bestemme, hvorledes dens Skole skal indrettes, den kan ikke tage Hensyn til, hvad der forekommer i private Skoler, imidlertid er der dog en Ting, jeg kunde ønske forandret i Planen med Hensyn til Statskolernes Undervisning, men i Dvrigt er jeg enig med Regjeringens Forslag. Jeg finder ikke nogen Grund til at gjøre Statskolen til Andet end et Middel, hvorved den nødvendige Undervisning kan foregaa, og derfor er jeg heller ikke for Aften-skoler eller Fortættelsesskoler, thi det forekommer mig, at Statskolen derved igjen kom med i Konfurrence med de private Skoler. Jeg kan ikke forstaa de Bemærkninger, der bleve fremsatte af det ærede Medlem for Aarhus Aants 3die Valgfreds (M. Jensen), at det var nødvendigt at have Fortættelsesskoler, thi naar vi overhovedet have Friskoler i hele Landet, saa kunne disse jo overtage denne Undervisning. Der er imidlertid eet Punkt, jeg kunde ønske udelukket fra Statskolen, og det er Religionen. Det er dog ingenlunde, fordi jeg ikke tror, at Religionen overhovedet er et Fag, hvori der skal undervises, jeg har endog den Mening, at det var bedst, naar der kunde undervises deri, saa meget som muligt, men jeg tror, at det i og for sig baade for Børnene og Forældrene er en Slags Nødvendighed, naar Statskolen skal være, hvad jeg har sagt, at den skal være, helt at udelukke Religionsundervisningen derfra, af den simple Grund, at det dog er en Slags Uret mod Befolkningen paa en Maade, at tvinge den til at vælge enten slet ikke at lade deres Børn besøge Statskolen eller ogsaa at lade disse faae en Religionsundervisning, som de slet ikke ønske for deres Børn. Det forekommer mig heller ikke at være ganske konsekvent, nu at beholde en bestemt Religionsundervisning i Skolen, efter at den i Grundloven er fastsat det Princip, at Religionen er en fuldstændig fri Sag. Der er neppe noget Sted, hvor man er gaaet saa vidt i Religionsfrihed fra Statens Side, og har erklæret, at Staten ikke forstaa sig paa Religion, og det er Noget, at den er kommen til denne Erkjendelse, jeg vilde ønske, at det var slet for længe siden, men naar det nu endelig er kommet, saa vidt, at Staten erkjender dette, hvorfor saa i al Verden komme med en Bestemmelse, hvorved der indføres en bestemt konfessionel Religionsundervisning? Det er en Uret mod de betvivlende afvigende Trosbefjendere. Nu kan man ganske vist sige, at der her i Landet findes meget Jaa, som ikke høre til Folket, kun 1 Procent. Dette ser imidlertid efter min For- mening ikke noget bindende Argument, efter som Statskolen skulde være for Alle, men derhos er det ikke nok at blive staaende ved dem, der ikke høre til Folket. Der er nemlig, som der er

blevet fremhævet af et æret Medlem for Kjøbenhavn (Brix), indenfor selve Folket, saa store Misdødeligheder, at det for overordentlig mange Forskere er en stor Ubegagelighed, at sende deres Børn til Statskolen, og der lade dem modtage Undervisning i Folketens Lære. Men naar nu dette indrykkes, saa bliver den ene Procent maa ske til mange Procent, og er dette Tilfældet, saa finder jeg, at der er dobbelt Grund til at affkaffe Religionsundervisningen i Statskolen. Dertil kommer, at der ingen er, som kan garantere for, at der ikke kan indtræde Spaltninger i Folket. Jeg hører til dem, der hverken ønske eller ikke ønske nogen Spaltning, thi jeg staa udenfor denne Sag, men det er dog muligt, at saadanne Spaltninger kunne indtræde, og det er muligt, at der kan være virkelig alvorlige fornuftige Grunde for en Menighed til at træde ud af Forbindelse med Folket. Hvorfor skal saa denne Menighed stilles under saa ugunstige Forhold, at den tvinges til enten at lade Børnene blive borte fra Skolen eller lade dem undervise i Religion paa en Maade, der strider mod dens religiøse Overbevisning. Nu kan man sige, at naar den Tid kommer, at det tidnok, at gjøre Forandring, men naar Spaltningen er indtrædt, saa er det netop for sent, thi saa ere Gemytterne ophidsede, saa staa Partierne skarpt mod hinanden, saa er der ikke den Tolerance, som er nødvendig for at træffe den fornødne Bestemmelse; en saadan Bestemmelse maa netop træffes, medens der er No. Jeg er for mit Bekomvende aldeles enig med mig selv om, at Betingelsen for, at Statskolen skal virke til Besigelse, og ikke blive til Tvang og Tryk, er, at man fuldstændig affkaffer Religionsundervisningen. Fuldstændig! Det er ikke min Mening, at man skal gjøre det saaledes, som man har gjort i nogle Lande, hvor man affkaffede den konfessionelle Undervisning og fik en anden overkonfessionel Undervisning, idet man krævede Undervisning i de almindelige kristelige Dyder, men i Dvrigt overlod til Skolelærerne at lave Kristendom, som de vilde. Dette er ingenlunde min Mening, jeg tror, at det er en større Garanti for Forældrene, at de vide, hvilken Kristendom der bliver lært, og saa kunne lade Børnene blive borte, naar de ikke synes om den, end at de slet ikke vide, hvilken Kristendom der læres. Nei, jeg mener, at Statskolens Opgave ikke er nogen anden end simpelthen at undervise Børnene i Læsning, Skrivning, Regning, Geografi og saa lære Børnene at sidde stille; hvad der end Moral og Religion angaar, da mener jeg, at den ikke vedkommer Statskolen. Jeg tror nu, at jeg i korte Træk har angivet, hvorledes jeg tænker mig Undervisningen fordelt mellem Friskolen og Statskolen. Min Hovedtanke er kortelig den, at Religionsundervisning er væsentlig den private Skoles Sag og kun som Undtagelse, som en Nødhjælp, Statskolens. Men